

Bezpečnosť mladých zamestnancov – rady pre nadriadených

Úvod

Podľa európskych štatistík je miera pracovných úrazov u mladých ľudí vo veku 18 – 24 rokov o 50 % vyššia než v akejkoľvek inej skupine zamestnancov. K tomuto vysokému počtu nehôd prispieva nedostatok adekvátneho dohľadu. Mladí ľudia v práci nie sú dostatočne oboznámení so svojou prácou, svojím okolím a s tým spojenými rizikami. Chýbajúca skúsenosť môže mať za následok to, že nerozpoznajú riziká, alebo že im nebudú venovať dostatočnú pozornosť. Pre prácu ľudí do 18 rokov existujú osobitné obmedzenia. Mladí ľudia preto budú okrem školenia zrejme potrebovať viac dohľadu ako dospelí. Týka sa to študentov na brigáde, praxi či školení i začínajúcich zamestnancov.

Sedemnásťročná dievča prišlo o časť prsta len hodinu po tom, čo nastúpilo na prázdninovú brigádu. Prst jej rozdrvil stroj na koláče v pekárni, v ktorej bola zamestnaná. Medzi zlyhaniami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci patrila skutočnosť, že jej nadriadený si nebol vedomý toho, že stroj používala, až kým došlo k nehode.

Mladý muž vo veku 23 rokov utrpel extrémne popáleniny pri kontakte s horľavými látkami používanými na vymývanie rozprašovacích pištolí na farbenie. Medzi nebezpečné metódy v organizácii patrili nosenie nebezpečných látok na umývanie pištolí v neoznačených vedrách s otvoreným vekom a nedostatok odborných školení a dohľadu.

Šestnásťročný zamestnanec si zlomil obidve nohy ani nie po dvoch hodinách svojho prvého dňa v práci. Spadol zo schodíka 18-tonového smetiarskeho vozidla, ktoré ho stiahlo pod seba. Bezpečnostné postupy existovali, avšak systém na zaistenie ich používania bol neadekvátny. *Osobitným problémom bol nedostatok odborných školení a dohľadu.*

Spôsoby dohľadu vášho zamestnávateľa (!)

Váš zamestnávateľ by mal prijať náležité pravidlá pre dohľad nad mladými ľuďmi. Taktiež by mal vykonať posúdenie rizík, ktorými rozpozná špecifické riziká pre mladých ľudí a potrebné preventívne opatrenia, vrátane potrieb dohľadu.

Pre vás ako vedúceho zamestnanca by váš zamestnávateľ mal urobiť nasledovné:

- adekvátne vás vyškoliť o rizikách a kontrolných opatreniach spojených s prácou mladých ľudí o akýchkoľvek zákazoch a obmedzeniach, pracovných úkonoch, ktoré mladí ľudia môžu vykonávať a o potrebnej úrovni dohľadu v prípade niektorých pracovných operácií, ktoré si vyžadujú trvalý dohľad,
- vyškoliť vás o problémoch bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s mladými ľuďmi a vašej úlohe vedúceho zamestnanca,
- zaistiť, že úloha, ktorá sa od vás žiada rozumiete a že viete ako pristupovať k vašim povinnostiam pri dohľade,

- poskytnúť vám dostatok času a autority na vykonanie vašich úloh pri dohľadaní,
- zaistiť, že máte schopnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, na ktorú dohliadate,
- vypracovať pre vás pravidlá, aby ste dokázali podávať informácie o akýchkoľvek problémoch ohľadom bezpečnosti mladých zamestnancov a navrhovať vylepšenia, vrátane vylepšení pravidiel dohľadu.

Vedúci zamestnanci: vaša životne dôležitá úloha

Ako vedúci zamestnanec hráte významnú úlohu pri zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci mladých ľudí v niekoľkých smeroch:

- zaistiť, aby sa uplatňovali bezpečné pracovné postupy,
- vysvetľovať ich význam,
- byť dobrým príkladom,
- pomôcť podporovať kultúru bezpečnosti,
- odmeňovať bezpečné správanie.

Mladým ľuďom môžu chýbať skúsenosti, napriek tomu je však dôležité aktívne zisťovať ich názory a podporovať ich zapojenie do riešenia otázok bezpečnosti. Mali by existovať pravidlá na bezpečnosť a ochranu zdravia mladých zamestnancov založené na posúdení rizík. Opatrenia je potrebné monitorovať či fungujú tak, ako sa to očakáva a vykonať ich revíziu, ak nastanú zmeny alebo sa objavia nové skutočnosti. Mali by ste teda informovať o akýchkoľvek problémoch či zmenách a vyzývať mladých ľudí, aby tiež hovorili o svojich problémoch a obavách.

(!) Pre viac informácií pozri informačný leták „Bezpečnosť mladých zamestnancov – rady pre zamestnávateľov“.

K dohľadu nad mladými zamestnancami patrí⁽²⁾:

Vyhodnocovať schopnosti/kompetencie učňov/adeptov na vykonávanie zverených úloh,

Identifikovať nebezpečenstvá, ktoré by mohli ohrozovať mladých ľudí.

Mladí ľudia sú zraniteľnejší a môžu si vyžadovať dôkladnejší dohľad ako iní zamestnanci,

Zaviesť účinné kontroly/preventívne opatrenia na predchádzanie úrazom, napríklad stráže, zábrany, zákazy, inšpekcie, kontroly na mieste, informácie, školenia, postupy a dohľad,

Zlepšovať a zjednodušovať praktiky bezpečnej práce, a to neustále,

Informovať a vydávať pokyny o dobrej praxi,

Demonštrovať správny postup, primeraným tempom,

Pridelovať úlohy podľa schopností jednotlivca a priamo dohliadať, pokiaľ nenadobudnú dostatočné zručnosti,

Kontrolovať, či rozumejú správne postupu a potrebným preventívnym opatreniam,

Pozorovať ich výkon a v prípade potreby opakovať demonštráciu, ak je to potrebné na zlepšenie porozumenia,

Počúvať mladých ľudí, diskutovať a zdieľať s nimi poznatky, napríklad ich zapojením do posudzovania rizík,

Informovať o tom, kde môžu získať pomoc/radu v prípade vašej neprítomnosti a čo robiť, ak si nie sú istí,

Zaistiť, že poznajú postupy v núdzových situáciách,

Vydávať bezpečné pracovné postupy v písanej podobe a poskytnúť príslušné osobné ochranné prostriedky/odev,

Vštepovať hodnoty, vysvetľovať dôležitosť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, podporovať správne postoje, zvyšovať povedomie o BOZP a byť dobrým príkladom,

Motivovať, pomáhať, uľahčovať a viesť,

Kontrolovať, organizovať a usmerňovať, ak je to potrebné.

Zvláštne potreby ľudí do 18 rokov⁽³⁾

Vedúci zamestnanci si musia uvedomovať, že existujú isté úlohy, ktoré nesmú svojim podriadeným dovoliť vykonávať.

Vo všeobecnosti ľudia mladší ako 18 rokov nesmú vykonávať prácu, ktorá:

- prekračuje ich fyzické či psychické schopnosti,
- ich vystavuje toxickým či karcinogénnym látkam,
- ich vystavuje žiareniu,

- zahŕňa extrémne teploty, hluk či vibrácie,
- zahŕňa riziká, ktoré mladí ľudia pravdepodobne nedokážu rozpoznať a vyhnúť sa im, pretože im chýbajú skúsenosti alebo odborná príprava alebo si ešte neuvedomujú možné nebezpečenstvá.

Informačný leták „Ochrana mladých ľudí na pracovisku“ poskytuje viac detailov v oblasti pracovnej činnosti, dĺžky pracovnej doby a osobitných výnimiek pre odbornú prípravu. Ak máte pochybnosti o práci mladých ľudí, vzneste ich pred svojim zamestnávateľom. Skontrolujte si požiadavky na vnútroštátnej úrovni.

Mentori

Niektorí zamestnávateľia pridávajú mladým ľuďom mentorov. Úlohou mentora je starať sa o prideleného mladého človeka a viesť ho. To zahŕňa⁽⁴⁾:

- naučiť ho správnym spôsobom, ktoré sa stanú základom pre jeho budúci pracovný život. V prípade neadekvátneho postupu možno nadobudnete isté znalosti a schopnosti na riešenie problémov vy sami, ale mladí ľudia určite nie,
- nabádať ho k účasti, ku kladeniu otázok o rizikách a preventívnych opatreniach v práci, k prediskutovaniu a informovaniu o akýchkoľvek rizikách, ktoré spozorujú. Usmerniť ho, aby bol jeho elán využitý najefektívnejšie,
- uistiť ho, že je v poriadku povedať „nie“, ak si nie je istý ako postupovať,
- posilniť potrebu nosiť vhodné ochranné prostriedky a používať správne preventívne opatrenia.

Dvadsaťročného zamestnanca sprostredkovaného pracovnou agentúrou zrazil a zabil vlak pri práci v ruskej oblasti železničnej trate. Študent pracoval len niekoľko zmien a dostal len základné osobné školenie o bezpečnosti na trati. Bezpečnostné postupy a dohľad neboli adekvátne. Po tomto incidente pracovná agentúra zaviedla niekoľko zmien, vrátane systému mentorov, na monitorovanie pokroku nových zamestnancov.

Ďalšie informácie o mladých zamestnancoch nájdete na adrese: <http://ew2006.osha.eu.int/>

Ďalšie informácie

- informácie z www.ip.gov.sk
- informácie z Národného inšpektorátu práce, Masarykova 10, 041 33, Košice
- informácie z www.employment.gov.sk

(²) Prevzaté z pokynov „Learning Skills Council a Royal Society for Prevention of Accidents“ (ROSPA).

(³) Smernica Rady 94/33/ES o ochrane mladých ľudí pri práci stanovuje minimálne požiadavky. Zákony vo vašom členskom štáte môžu byť prísnejšie, napr. čo sa týka minimálneho veku na prácu detí a zakázaných pracovných činností. Preto je dôležité riadiť sa vnútroštátnymi právnymi predpismi.

(⁴) Prevzaté z pokynov ROSPA.

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

© Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Reprodukcia je povolená pod podmienkou, že sa uvedie zdroj. Printed in Belgium, 2006